

DINA PUĶĪTE

Metodiskais materiāls

Em. Melngaiļa Liepājas mūzikas vidusskolas
stīgu instrumentu nodaļas
vēsture no 1945.gada.

2016

Em. Melngaiļa Liepājas mūzikas vidusskolas stīgu instrumentu nodaļas vēsture no 1945.gada.

Grūtais sākums un saimnieciskās problēmas pirmajos pēckara gados.

Kara sapostītajā Liepājā atkal ir jāatjauno aktīva kultūras un saimnieciskā dzīve. Par to šaubu nav. Valdis Vikmanis līdz pat mūža beigām atcerējās savu iecelšanu par vēl neesošās skolas direktoru – tā notika uz tagadējās Veidenbauma ielas, kad Republikas Mākslas lietu pārvaldes priekšnieks, dzejnieks Fricis Rokpelnis viņam iedeva parakstīt apzīmogotu veidlapu. Un tad tikai sākās!!!

Viegli laikam toreiz nav bijis nevienam... Mūsu paaudzei grūti pat iedomāties toreiz valdošo situāciju. Telpas vajadzēja meklēt pašiem. Piemērota likās māja Republikas ielā blakus Tiesai, bet tur vēl grīda piebārstīta ar vācu patronām, mētājas zaldātu apģērbu gabali. Turpat sakūra ugunskuru, kur viss sadedzināts, ieskaitot patronas. Brīnums, ka neviens tā arī nav cietis, kaut gan dzirksteles šķīdušas uz visām pusēm... Maijā tomēr šeit sākušās mācības. Vēlāk, augustā, mūziķi saņēma piemērotākas telpas – bijušo vācu ģimnāziju Ausekļa ielā, kur skola atrodas vēl līdz šai dienai. Daudzi no pedagogiem un audzēkņiem glabā atmiņās to kā grūtu, bet skaistu darba periodu, kas iezīmējas ar patiesu entuziasmu, īstām zināšanu alkām.

Karš sapostīja ne tikai ēkas un telpas, bet arī kolektīvus, kas bija stabili darbojušies jau no divdesmitajiem gadiem. Operas teātra orķestra mūziķi arī pakļūduši kur kurais. Cits emigrējis uz Vāciju vai Zviedriju, cits nokļuvis Sibīrijā.

Teodors Andersons (1888. – 1970.) bija cilvēks ar ilgu gadu pieredzi pedagoģiskajā darbā Liepājas Tautas konservatorijā (vijoles klases pedagogs), arī tās direktora amatā aizvadīti gandrīz divdesmit gadi. Turklāt astoņus gadus viņš ir Liepājas operas direktors, kā arī spēlē Liepājas filharmonijas orķestrī. Diemžēl tāds ir mūsu pilsētas dižgaru liktenis – par viņiem ieinteresējas Rīga un aizvilina projām. Arī T. Andersons nav izņēmums un no 1945. gada strādā Em. Dārziņa speciālajā mūzikas vidusskolā Rīgā.

Par jaunās skolas stīgu nodaļas pirmajiem pedagogiem kļūst Ādolfs Lindenbaums, Kārlis Bunka un Osvalds Skuja.

Ādolfs Lindenbaums (1912. – 1987.) ir T. Andersona audzēknis Tautas konservatorijā, pieredzējis mūziķis operas orķestrī. Šeit varam vilkt paralēles ar mūsdienām, kad daudzi mūzikas vidusskolā strādājošie pedagogi ir arī mūziķi Liepājas simfoniskajā orķestrī.

Viens no pirmajiem Ā. Lindenbauma audzēkņiem tikko izveidotajā skolā ir Haralds Birznieks, kurš pēc 3. kursa beigšanas iestājas Latvijas Valsts Konservatorijā Rīgā (vēlāk koncertmeistars Televīzijas un Radio simfoniskajā orķestrī).

Spilgta personība, kas spēcīgi iespaidojusi apkārtējos: gan draugus, gan kolēģus, gan audzēkņus – bija Kārlis Bunka, kura dzīves ceļš sācies 1890. gada 12. aprīlī Gramzdas pusē. Mazais Kārlis mirdzošām acīm klausījās veclaiku deju melodijās, kuras no harmonikām izvilināja viņa tēva, lauku drēbnieka Matīsa Bunkas pirksti. Būdams jau sirmā vecumā, K. Bunka atcerējās, kā, ganu gaitās ejot, klausījies garāmbraucošo lietuviešu vezumnieku dziesmās. Šie pirmie muzikālie iespaidi tā aizrāva zēnu, ka viņam sirdī radās ilgas pēc mūzikas, vēlēšanās kādreiz pašam prast atskaņot kādu melodiju. Iespējas tajā laikā nebija nekādas plašas, tomēr jaunības dedzība gūst uzvaru un ...Maskavā ierodas jauns cilvēks ar mērķi iestāties Konservatorijā. Tas diemžēl paliek nepiepildīts, jo sākas I Pasaules karš. Taču Maskavā pavadītais laiks nav bijis bez rezultātiem un, atgriezies Latvijā, K. Bunka intensīvi papildina savu muzikālo izglītību. Strādā arī par čellistu un kormeistaru Liepājas teātrī. Tiek pārdzīvots vēl viens karš, pēc kura atsākas darbs ne tikai orķestrī, bet nu jau arī Mūzikas vidusskolā kā čello klases pedagogam.

Ilgus gadus bērnu skolā strādā Osvalds Skuja, kurš ir arī vijolnieks operas orķestrī. Taču viņa pamata darbavieta ir Liepājas Zinību biedrība, kurā pavadīti ilgi darba gadi.

Situācija sākumā ir smaga, bet tomēr ne bezcerīga – ir gan pieredzējuši orķestra mūziķi, kas var daudz ko iemācīt saviem audzēkņiem, gan entuziasma un enerģijas pilns direktors, gan telpas. Ar tām sākumā bijušas problēmas – zālē bumbu sprādzienu ieliekti griesti, šķembu saārdītas grīdas. Taču tas nekādā gadījumā nav šķērslis – skolotāji atliek naudu no savas algas skolas atjaunošanai un pārkārtošanai. Tiek rīkotas talkas, malkas talkas mežā utt. Kopīgiem spēkiem var arī kalnus gāzt. Un, beidzot 1946.gada 3. oktobrī notiek pirmais koncerts jaunajās telpās. Tajā piedalās stīgu kvartets šādā sastāvā: Ā. Lindenbaums – I vijole, Ā. Reinbergs – II vijole, Voldemārs Ceriņš – alts, Gvido Māliņš – čells. Par kvarteta izpildījumu varam lasīt šādus vārdus: "...kaut gan ansamblis pastāv neilgu laiku, panākuši respektējamu kopspēles disciplīnu. Izpildījumam varētu vēlēties tīrāku skanīgumu, kas vairāk izceltu klasiskās formas un domu skaidrību. Vijolnieka Ā. Lindenbauma diezgan tēlaino P. Čaikovska Melanholiskās serenādes atskaņojumu traucēja intonācijas neskaidrības." Kopumā koncerts bija ļoti labi apmeklēts un izraisīja jūsmīgu atsaucību publikā.

Četrdesmito gadu absolventu sarakstos vēl neredzam neviena stīdzinieka, kaut arī izlaidumu notiek jau no 1947. gada. Tas ir arī saprotams – kā nekā viena no grūtākajām specialitātēm. Interesanti, ka šajā laikā visplašāk izveidojusies kordiriģentu nodaļa. Pēc šīs specialitātes, acīmredzot bijis liels pieprasījums gan skolās, gan klubos. Iespējams, ka stīgu instrumenti tomēr savā ziņā ir elitāri.

Skolā regulāri notiek atklātie audzēkņu vakari, kas ļauj ne tikai pedagogiem novērtēt audzēkņa sasniegto vai nesasniegto meistarību, bet tāpat arī draugiem, vecākiem un klasesbiedriem atnākt paklausīties un salīdzināt. Šajā programmā varam

redzēt Haralda Birznieka un Leopolda Siksnas vārdus, kuri vēlāk turpina mācības Latvijas Valsts Konservatorijā, pēc kuras beigšanas paliek strādāt turpat Rīgā (H. Birznieks- LPSR Radiokomitejas orķestrī, L. Siksnā – Akadēmiskajā operas un baleta teātrī).

Liepājas muzikas vidusskola
1945./46. māc. gads

atklāto pārbaudījumu

PROGRAMA
28. VI. 1946. g. pl. 19,30

M. Reiznieces spec. klav. klase

Sonatine	Pāvlova
Skerciuo	Cilcheva
Valse—Etude	Agāte Kārcliņa
	Berensa
	Velta Šabaka
Impromptu La mažorā	Šuberta
	Albertīne Ozoliņa
Noktirne	Šopena
Tarantella	Hellera
	Gunārs Gūža

A. Lindenbauma vijolu klase.

Koncerta № 23 III daļa	Viotti
	Haralds Birznieks
	Pie klavierēm Gunārs Gūža

==== S t a r p b r ī d i s ====

A. Vikmanes spec. klav. klase

Allegro vivace	Haidna
	Ausma Zuntne
Albumlapa	Griga
Balade — Etide	Scitte
	Brigita Briēde
Taurenis	Spindlera
	Mirdza Brigena
Mazurka	Skrjabina
	Irēna Medne
Arabeska	Šumana
	Pēteris Černovs
Konsolācija № 3	Lista
Meitenes vēlēšanās	Šopena — Lista
	Antonija Reņģeniece

O. Skujas vijoles klase

Koncerta I daļa	Bethovena
	Leopolds Siksnā
	Pie klavierēm Gunārs Gūža

Lūgums neaplaudēt!